

Agnieszka Dominika Rutkowska-Sagata
Uniwersytet Warszawski

Nauczyciel przedmiotów artystycznych w szkolnictwie zawodowym w świetle aktów prawnych

Summary

LEGISLATION AND REGULATIONS CONCERNING ART EDUCATION

The paper analyses legislation concerning art education teachers in public vocational schools and focuses on the regulations on the required educational qualifications of the teaching staff members and currently available evaluation tools. Inaccuracies and lack of transparency are put into the limelight.

Key words: art education, art education teacher, vocational education, education law

red. Paulina Marchlik

Sytuacja prawna pedagoga przedmiotów artystycznych w szkolnictwie zawodowym nie jest klarowna. Przepisy regulujące pracę nauczycieli przedmiotów artystycznych są miejscami niejasne, niekompletne, a przede wszystkim rozproszone w licznych aktach prawnych. Analiza odpowiednich ustaw i rozporządzeń, a w szczególności zapisów dotyczących kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz kryteriów oceny ich pracy, wskazuje miejsca nietransparentne, niejasne. Analiza ta może i powinna stać się podstawą rozwiązań prowadzących do uściślenia i uproszczenia prawa, a co za tym idzie do lepszego funkcjonowania zawodowego tej grupy nauczycieli.

Podstawowym aktem prawnym regulującym system kształcenia w Polsce jest Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. 1991, nr 95

poz. 425 z późn. zm.)¹. Zgodnie z jej zapisami szkoły artystyczne oraz placówki doskonalenia nauczycieli tych szkół podlegają ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Prawa i obowiązki, a także wymagane od nauczycieli kwalifikacje określa Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. 1982, nr 3 poz. 19 z późn. zm.). Szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli regulują (na podstawie art. 9 ust. 2 Karty Nauczyciela²) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. 2009, nr 50 poz. 400 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. 2014, poz. 784).

Kwalifikacje te, mimo delegacji ustawowej, umożliwiaującej ich bardzo szczegółowe określenie i bezproblemowe aktualizowanie wraz ze zmieniającymi się oczekiwaniami wobec nauczycieli, są nakreślone bardzo oszczędnie. Według art. 9 ust. 1 Karty Nauczyciela stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje. Jednocześnie przestrzega podstawowych zasad moralnych i spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu. Rozporządzenia odpowiednich ministrów w zasadzie precyzują jedynie jakie studia (tj. na jakim kierunku i na jakim poziomie) powinna ukończyć osoba kandydująca na stanowisko nauczyciela w danym typie szkoły i jakie obowiązują od tej zasady wyjątki. Rozporządzenia nie określają natomiast w żaden sposób kryteriów zatrudniania, którymi powinien kierować się dyrektor przy rekrutacji nauczycieli.

Kwalifikacjami wymaganymi do nauczania przedmiotu lub do prowadzenia edukacyjnych zajęć artystycznych w różnego typu szkołach i placówkach artystycznych są najczęściej przygotowanie pedagogiczne i dyplom ukończenia studiów magisterskich w uczelni artystycznej na kierunku (specjalności) zbliżonym bądź zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć.

¹ Po reformie Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. o prawie oświatowym (Dz.U. 2017, poz. 59).

² Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do nauczycieli szkół artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli (...).

Zachodzi tu jednak interesująca niesymetryczność wymaganych kwalifikacji. Do nauczania przedmiotu lub do prowadzenia edukacyjnych zajęć artystycznych w szkołach muzycznych i plastycznych nie jest bowiem wymagany dyplom ukończenia szkoły plastycznej bądź muzycznej, podczas gdy w szkołach baletowych jest on niezbędny. W szkołach muzycznych i plastycznych każdorazowo wymagany jest natomiast dyplom ukończenia szkoły wyższej (licencjat bądź magisterium)³, podczas gdy w szkołach baletowych dopuszcza się prowadzenie zajęć z zakresu tańca klasycznego, ludowego, charakterystycznego, historycznego i współczesnego bez takiego dyplomu. Może stanowić to pewną niedogodność w funkcjonowaniu szkół baletowych, wprowadzających do programów nauczania coraz więcej zajęć z zakresu tańca współczesnego (np. hip-hop), którego z powodzeniem mogą nauczać osoby bez dyplomu szkoły baletowej. Nie jest również do końca zrozumiałe dopuszczenie do nauczania osób bez dyplomu szkoły wyższej – jest to niepotrzebny anachronizm (zmieniła się przecież dostępność i powszechność studiów wyższych). Kwalifikacje szczegółowe wymagane od nauczycieli szkół baletowych warto zatem dostosować do obecnych realiów i ujednolicić z kwalifikacjami wymaganymi od nauczycieli pozostałych typów szkół artystycznych.

Artykuł 7 ustęp 1a Ustawy o systemie oświaty⁴ dopuszcza również w uzasadnionych przypadkach możliwość zatrudnienia w szkole publicznej osoby niebędącej nauczycielem, lecz posiadającej przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć. W przypadku szkół artystycznych dotyczy to przede wszystkim przedmiotów zawodowych. Taniec klasyczny, podstawy kształcenia słuchu czy rzeźba mogą być nauczane przez osobę, która nie posiada przygotowania pedagogicznego – najczęściej artystę z bogatym doświadczeniem⁵. Taką osobę zatrudnia się wówczas na zasadach określonych w Kodeksie pracy, a nie Karcie Nauczyciela. Warto w tym kontekście postawić następujące pytania: czy umiejętności techniczne i artystyczne to jedyne kompetencje potrzebne do nauczania w szkole? Jakimi kryteriami powinien się kierować dyrektor przy zatrudnianiu takich osób? Jakie ma możliwości sprawdzenia ich umiejętności metodycznych i pedagogicznych? Czy taki nauczyciel jest zobowiązany do uzupełnienia wykształcenia (odbycia kursu pedago-

---

³ Nie dotyczy to prowadzenia zajęć praktycznej nauki zawodu w szkołach plastycznych, w tym przypadku wystarczy jedynie świadectwo dojrzałości i dyplom ukończenia szkoły policealnej oraz odpowiedni staż pracy w zawodzie.

⁴ Po reformie art. 15 ust. 2 Ustawy o prawie oświatowym.

⁵ Dzięki temu samemu przepisowi tańca współczesnego mogą w drodze wyjątku uczyć również osoby bez dyplomu szkoły baletowej.

gicznego) w określonym czasie od zatrudnienia? Jakie są możliwości ewaluacji jego pracy? Czy praca takiego nauczyciela jest w sposób szczególny nadzorowana przez dyrektora lub inne organy zarządzające (dodatkowe wizytacje, ankiety wśród uczniów)?

Dyrektorzy szkół w takim przypadku zwracają przede wszystkim uwagę na ich doświadczenie zawodowe i osiągnięcia artystyczne. Jest to z pewnością ważny aspekt przygotowania do zawodu nauczyciela przedmiotów artystycznych, ale – na co należy zwrócić szczególną uwagę – w przypadku pedagogów przedmiotów ogólnokształcących taka zależność nie zachodzi. Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących nie muszą być mistrzami w swojej dziedzinie. Dyrektorzy nie oceniają kompetencji matematyków przez pryzmat ich osiągnięć na polu matematyki, a nauczycieli wychowania fizycznego pod kątem medali zdobytych na zawodach sportowych i rekordów życiowych w poszczególnych dyscyplinach. Czy nie wydaje się w takim razie zasadne przeniesienie ciężaru oceny przyszłych nauczycieli przedmiotów artystycznych na kompetencje pedagogiczne? Czy uprawnione jest ocenianie osiągnięć artystycznych nauczycieli i zakładanie, że umiejętności te automatycznie przekładają się na wiedzę i umiejętności z zakresu pedagogiki? Czy nie należałoby wnikliwiej weryfikować ich umiejętności przekazywania wiedzy i sposobu opisywania techniki wykonania poszczególnych elementów artystycznych i ich ewaluacji?

W przypadku pedagogów tańca faworyzowanie kandydatów na nauczycieli z dużym doświadczeniem scenicznym może ponadto przyczyniać się do dyskryminacji osób, które spełniają kryteria formalne, posiadają wiedzę techniczną i przygotowanie pedagogiczne, ale z różnych względów (np. problemy zdrowotne) nie mogły podjąć pracy jako zawodowi tancerze.

Jeżeli kryteria zatrudniania nauczycieli nie są jasno określone, być może odpowiedź na te pytania znajduje się choć częściowo w kryteriach oceny ich pracy? Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 23 marca 2017 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. 2017, poz. 709), oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły artystycznej, chyba że nie posiada kwalifikacji pedagogicznych⁶. Wtedy oceny tej dokonuje dyrektor szkoły w po-

---

⁶ Pojęcie „kwalifikacje pedagogiczne” jest nieostre i w tym kontekście występuje jedynie w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 23 marca 2017 r., niemniej nie jest ono w żaden sposób zdefiniowane. W pozostałych aktach prawnych wykorzystywane jest pojęcie „przygotowanie pedagogiczne”, rozumiane jako „nabycie wiedzy i umiejętności

rozumieniu z nauczycielem zajmującym inne stanowisko kierownicze i sprawującym w tej szkole nadzór pedagogiczny bądź w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny nad szkołą. Ocena pracy nauczyciela nie powinna być uzależniona od jego przekonań religijnych i poglądów politycznych.

Kryteria oceny pracy nauczyciela znajdują się w art. 6 Karty Nauczyciela⁷. Według tego dokumentu do obowiązków nauczyciela należy staranna realizacja powierzonych mu zadań, udzielanie wsparcia każdemu uczniowi w jego rozwoju, dążenie do pełni własnego rozwoju osobowego, kształcenie i wychowywanie młodzieży w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka oraz dbanie o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów. Powinności nauczyciela określa również art. 4 Ustawy o systemie oświaty⁸. W swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma on kierować się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia.

Przy ocenie pracy nauczyciela brane są również pod uwagę: poprawność merytoryczna i metodyczna prowadzonych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prawidłowość realizacji innych zadań zawodowych wynikających ze statutu szkoły, zaangażowanie zawodowe (uzyskiwane wyniki w pracy, uczestnictwo w pozalekcyjnej działalności szkoły, udział w pracach sekcji, wydziałów lub zespołów przedmiotowych, podejmowanie innowacyjnych działań

---

z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz z pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną, w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin (definicja za Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli). Ponadto Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 października 2009 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek (Dz.U. 2009, nr 184 poz. 1436) nie dopuszcza możliwości nieposiadania przez dyrektora (kandydata na dyrektora) przygotowania pedagogicznego (kwalifikacji pedagogicznych?). W świetle tego dokumentu zapis ten jest więc nieuzasadniony i niejasny.

⁷ Warto odnotować, że kryteria oceny pracy osób, które nie posiadają przygotowania pedagogicznego i zatrudnionych na podstawie Kodeksu pracy nie są określone w żadnym akcie prawnym, natomiast jedynym kryterium zatrudnienia jest posiadanie „przygotowania uznanego przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć”.

⁸ Po reformie art. 5 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

w zakresie nauczania, wychowania i opieki, zainteresowanie uczniem i jego środowiskiem, współpraca z rodzicami), aktywność w doskonaleniu zawodowym lub działalności artystycznej, działania w zakresie wspomagania wszechstronnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego możliwości i potrzeb, kultura osobista oraz przestrzeganie porządku pracy (punktualność, pełne wykorzystanie czasu lekcji, właściwe prowadzenie dokumentacji).

O planowanej ocenie pracy nauczyciel powinien zostać powiadomiony pisemnie co najmniej na trzydzieści dni przed jej dokonaniem. Może on również wnioskować o wystawienie pisemnej opinii na temat swojej pracy przez nauczyciela konsultanta właściwego w sprawach doskonalenia zawodowego nauczycieli, współpracującego z Centrum Edukacji Artystycznej, a w przypadku braku takich możliwości – opinii innego nauczyciela dyplomowanego lub mianowanego. Następnie obowiązkiem dyrektora szkoły jest przekazanie kontrolowanemu nauczycielowi pisemnej oceny jego pracy oraz wysłuchanie jego uwag i zastrzeżeń. Nauczyciel ma również możliwość zgłoszenia swoich uwag i zastrzeżeń na piśmie do siedmiu dni od chwili zapoznania się z oceną. Odwołanie od oceny rozpatruje specjalnie w tym celu powołany zespół⁹ w terminie trzydziestu dni od dnia jego wniesienia. Do zadań owego zespołu należy decyzja o ustaleniu nowej oceny bądź podtrzymaniu pierwszej.

Nauczyciel powinien mieć również zapewniony dostęp do materiałów metodycznych oraz możliwość doskonalenia zawodowego. Według Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie określenia podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły artystyczne zadań statutowych i programów oraz realizacji przez nauczycieli tych szkół zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (Dz.U. 2001, nr 26 poz. 290), szkoły powinny posiadać adekwatne warunki lokalowe i sprzętowe do nauczania wyznaczonych specjalności. Regulacji podlega również nieodpłatne wyposażenie nauczycieli w programy nauczania, podręczniki i czasopisma metodyczne związane z przedmiotem nauczania¹⁰ oraz wszelkich przyborów i materiałów, stosownie do specyfiki danej szkoły¹¹.

⁹ W skład zespołu wchodzi: przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą (jako przewodniczący zespołu), przedstawiciel rady pedagogicznej, przedstawiciel rodziców wchodzących w skład rady szkoły, a w szkole, w której rada szkoły nie została powołana – przedstawiciel rady rodziców, nauczyciel-konsultant właściwy w sprawach doskonalenia zawodowego nauczycieli, współpracujący z Centrum oraz na wniosek nauczyciela – przedstawiciel wskazanej przez niego zakładowej organizacji związkowej.

¹⁰ Programy nauczania, podręczniki i czasopisma metodyczne związane z przedmiotem nauczania stanowią własność szkoły i są zewidencjonowane w bibliotece szkolnej.

¹¹ Szczegółowy wykaz przyborów i materiałów znajduje się w gestii dyrektora szkoły.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. 2016, poz. 1591) określa między innymi warunki i tryb tworzenia, przekształcania i likwidowania oraz organizacji i sposób działania tych placówek. Publiczne placówki doskonalenia o zasięgu ogólnokrajowym są prowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a publiczne placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych – przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Wśród obowiązkowych zadań publicznych placówek doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych należy: przygotowywanie programów doskonalenia zawodowego oraz opracowywanie materiałów edukacyjnych dla nauczycieli szkół artystycznych w zakresie przedmiotów artystycznych; organizowanie szkoleń dla kandydatów na ekspertów komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych awansu zawodowego nauczycieli; organizowanie różnorodnych form współpracy i wymiany doświadczeń, w tym warsztatów, konferencji i seminariów, dla nauczycieli poszczególnych typów szkół artystycznych; wspieranie inicjatyw nauczycieli oraz wspomaganie samokształcenia i doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych; opracowywanie, we współpracy z organami sprawującymi nadzór pedagogiczny, priorytetów doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół artystycznych; współpraca w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół artystycznych z partnerami krajowymi i zagranicznymi.

Przepisy regulujące pracę nauczycieli przedmiotów artystycznych są miejscami niejasne, niekompletne, a przede wszystkim rozproszone w licznych aktach prawnych. Podstawowym problemem formalnym, dotyczącym zresztą w tej samej mierze nauczycieli przedmiotów artystycznych, co nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących, jest brak precyzyjnych kryteriów zatrudnienia. W przypadku nauczycieli przedmiotów artystycznych problem ten nabiera dodatkowego znaczenia, ponieważ jednym z najważniejszych kryteriów zatrudnienia wymienianym przez dyrektorów szkół artystycznych jest kryterium pozapedagogiczne (tj. doświadczenie i osiągnięcia artystyczne). Kolejnym problemem jest możliwość zatrudniania nauczycieli przedmiotów artystycznych zarówno na podstawie Kodeksu pracy, jak i Karty Nauczyciela. Większość przepisów regulujących zatrudnianie i ocenę pracy nauczycieli znajduje się w Karcie Nauczyciela i dotyczy jedynie osób zatrudnionych na podstawie tego aktu prawnego. W przypadku zatrudnienia nauczyciela na podstawie Kodeksu pracy kryteria zatrudnienia i ocena pracy takiego nauczyciela w zasadzie nie są prawnie uregulowane.

Wątpliwości wzbudzają również szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli przedmiotów artystycznych. Tak duże zróżnicowanie wymogów w zależności od typu szkoły wprowadza tylko dodatkowe komplikacje prawne i nie jest niczym uzasadnione. Kwalifikacje te nie są dostosowane do obecnej sytuacji na rynku pracy i tendencji w szkolnictwie artystycznym.

Nie do końca jasna jest też przyczyna tak wyraźnego oddzielenia systemu szkolnictwa artystycznego od szkolnictwa ogólnokształcącego. Mając na uwadze, że szkoły artystyczne nauczają również przedmiotów ogólnokształcących, nie wydaje się zasadne przekazywanie nadzoru nad nimi ministrowi właściwemu ds. kultury i dziedzictwa narodowego. Prowadzi to do jeszcze większego rozproszenia przepisów, a większość rozporządzeń dotyczących szkolnictwa artystycznego jest właściwie nieznacznie zmodyfikowaną wersją rozporządzeń dotyczących szkolnictwa ogólnokształcącego (np. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki w szkołach artystycznych nie-realizujących kształcenia ogólnego (Dz.U. 2010, nr 61 poz. 381) i Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz.U. 2002, nr 3 poz. 28)).

Wskazane wydaje się wobec tego scalenie przepisów dotyczących nauczycieli przedmiotów artystycznych z przepisami dotyczącymi nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Organem nadzorującym całość edukacji byłoby Ministerstwo Edukacji Narodowej. Przepisy należałoby również uprościć i znowelizować, mając na uwadze zwłaszcza niekonsekwencje związane ze szczegółowymi kwalifikacjami wymaganymi od nauczycieli.

Zasadne wydaje się także szczegółowe określenie kryteriów zatrudniania nauczycieli wszystkich przedmiotów, także osób niebędących nauczycielami w rozumieniu Karty Nauczyciela. Podczas rekrutacji powinny być preferowane osoby z przygotowaniem pedagogicznym. Zasady rekrutacji powinny zostać jasniej określone, a punktacja konkursowa i przebieg rozmowy z kandydatami publicznie dostępne. Warto także wprowadzić specjalny tryb oceniania pracy nauczycieli bez przygotowania pedagogicznego (dodatkowe wizytacje, szczególny nadzór pedagogiczny dyrektora bądź wyznaczenie nauczyciela opiekuna, ankieta w klasie po pierwszym semestrze zajęć).

Wykaz aktów prawnych

1. Ustawa z 7.09.1991 o systemie oświaty; tekst ujednoczony: „Dziennik Ustaw” 2016, poz. 1943, 1954, 1985, 2169; „Dziennik Ustaw” 2017, poz. 60, 949, 1292.
2. Ustawa z 14.12.2016, Prawo oświatowe; tekst ujednoczony: „Dziennik Ustaw” 2017, poz. 59, 949.
3. Ustawa z 26.01.1982, Karta Nauczyciela; tekst ujednoczony: „Dziennik Ustaw” 2017, poz. 1189.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12.03.2009 w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli; tekst ujednoczony: „Dziennik Ustaw” 2015, poz. 1264.
5. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 20.05.2014 w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli, „Dziennik Ustaw” 2014, poz. 784.
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 23.03.2017 w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego, „Dziennik Ustaw” 2017, poz. 709.
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27.10.2009 w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek, „Dziennik Ustaw” 2009, nr 184 poz. 1436.
8. Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 12.03.2001 w sprawie określenia podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły artystyczne zadań statutowych i programów oraz realizacji przez nauczycieli tych szkół zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, „Dziennik Ustaw” 2001, nr 26 poz. 290.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 29.09.2016 w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, „Dziennik Ustaw” 2016, poz. 1591.
10. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 25.03.2010 w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki w szkołach artystycznych nie-realizujących kształcenia ogólnego, „Dziennik Ustaw” 2010, nr 61 poz. 381.
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 19.12.2001 w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki, „Dziennik Ustaw” 2002, nr 3 poz. 28.